

LAKATOS MIHÁLY

Tetemekrehívás

Gyertyaláng, tömjén, krizantém nincs.

Ez egy másik november másodika.

Ez egy másik gyertyaláng.

Ez egy másik tömjén.

Másik krizantém.

Géza, a hajdani fakó ruhájú, mindig juhszagú pásztorgyerek már rég halott. Én legalábbis évek óta nem találkoztam vele, s a téli estéken érkező vendégek, akik mindig hosszasan döngöttek az előszobaajtó előtt, hogy a havat leverjék a csizmájukról – nos, ők sem hoztak hírt felőle. Előbb megfakult, majd kikopott az életemből. Zoltán is csak akkor támadt fel néhány percre, amikor valaki a gyászjelentést a postaládámba dugta. Akkor néhány pillanatra megjelent előttem az arca, majd a szoba, amelyben mint zenekar-alapító kerestem fel egyszer, és ő áron felül próbálta eladni kezdetleges gitártudását. Meglátod – bizonygatta, még a nemrég látott ABBA-film hatása alatt –, egy év múlva menedzserek keresnek föl, és külföldi koncertekre fognak szerződtetni bennünket. Pillantásom az egyébként remek és vadonatúj gitárról – mely a valahol a lelke mélyén rejlő virtuozitás felé vezető utat csökönyösen elzárta Zoli elől – önkéntelenül a lábfejeire siklott, s a lyukas zokni látványa valahogy elvette a kedvem az egészszől. A gyengén megvilágított szoba szűk lett – szükségét éreztem egy csontropogató nyújtózkodásnak –, s amikor sürgősen elbúcsúztam, a józanságom megőrizendő, már a küszöbön tudtam vagy inkább éreztem, hogy az út hazáig meglehetősen sáros és nyomasztó lesz. És valóban: a szomorú kisváros cigarettára gyújtott, s olyan nekikeseredetten eregette a bodros füstöt, hogy a talicskázó kőműves nem látott a talicskájáig, s időnként kénytelen-kelletlen előre ment kitapogatni a következő útszakaszt. A taknyos járdák idegesítően szortyogtak a csizmám alatt, de ez utólag valószerűtlennek tűnt, mert Zoltán temetése végül is más időben, egy napsütötte augusztusi napon volt, amikor a fekete öltöny olyan forróságban tartotta a testemet, mintha kéménylyukba bújtam volna. Zsebkendőm nehezen birkózott a hajam tövétől eredő egyre bőségebb nedvvel, a szövetkabát kemény gallérja pedig vörösre horzsolta a nyakszirtemet.

– Megőrültél?! – ordított rám az őrmester, amikor rajtakapott, hogy a furunkulus helyén maradt nekivörösödött lyukat pátyolgatom a fülkében. – Tudod, hogy ez mivel jár?!

– A deréköv horzsolta föl... – próbálkoztam valami szánalmas magyarázattal, mert képtelen voltam a durva hangnem mögött rejtőzködő féltő aggodalmat felfedezni, pedig nyilvánvaló, hogy ott volt, ott kellett lennie, mert ha nem, akkor meg végképp zavarban vagyok, és nem értem, hogy mi célból mesélte el olyan részletesen egy távoli rokona esetét (és itt megkönnyebbülten sóhajtott, mintha ez a minősítés a veszélyt térben is eltolta volna, elég messzire ahhoz, hogy a saját lábán el ne jöhessen, viszont elég közelre, hogy a híre még idejében eljusson őhozzá), aki hasonló előzmények után egy elrákosodott sebhellyel maradt a fenekén, úgyhogy története végére még a legnekiavadultabb ponyvaíró sem tudott volna happy endet kanyarítani.

- Jelentkezz Récénél, hívat! - sürgetett Aurél egy este, amikor a csapat a hegyekben sátorozott, s a kimerítő hadgyakorlat után éppen a jól megérdemelt borosflaskót csókolgattuk szájon a fiúkkal.

Az altisztek a tűz körül heverésztek.

- Vigyázz! - vezényelt Réce, az ősmesterünk. - Azt mondd meg nekem, hogy ki volt Papp Laci!

Elvörösödtem. Furcsán ejtette ki a nevet, de érthetően. Csak azt nem értettem, hogy tulajdonképpen mit akar.

- Ökölvívó - mondtam halkán. - Magyar ökölvívó.

Az őrmester harsány röhögésbe fogott.

- Na ugye! Ugye, hogy megmondtam? Síngéle apā nu se face.* Lelépni!

Leverten kullogtam vissza a fiúkhöz, és attól a perctől kezdve igyekeztem úgy intézni a dolgaimat, hogy Récének ne kelljen többé a szeme közé nézmem. Mert úgy éreztem, hogy üldöz, vagy legalábbis üldözni fog. Mintha a kettőnk közti különbség ott, abban a percben született volna meg, és azzal, hogy kimondta. Hogy minden kétséget kizáróan nyilvánvalóvá tette. Pedig nem volt igaz, hogy üldözött volna. Nem bánt rosszabbul az átlagnál velem sem. Csupán azt a jelenetet, ott, este a tábortűznél, azt nem tudtam soha a helyére tenni, egyszerűen nem fért bele a kufferembe. Akárhányszor magához hívatott később, soha nem volt egyedül, soha nem voltunk magunkban. Mindig ott ült szelíd mosolyával és kesztyűs kezével a vállán ő: a harmadik. A huszadik hónap végén, búcsúzáskor mindenkivel kezét fogott. Amikor hozzám ért, jól begyakorlott mozdulattal (a félszegség látszatát mindenképp igyekezővel elkerülni) kezét nyújtottam. Magához húzott és megölelt. Azóta, attól a naptól kezdve ő is halott.

- Itt a levél - nyújtott át egy szabványborítékot valamikor december derekán, mintha tudta volna, hogy - a látszat ellenére - ez nem egy akármilyen levél, hanem „a” levél, amely (és akkor, az elolvasása után, én is így hittem) hosszú időre meghatározza a sorsom alakulását. Tulajdonképpen már akkor letaglózott (soha nem láttam, hogy miként sújtanak le egy levágásra kiszemelt ökörré, de tudtam, hogy valahogy így kell annak történnie) a név, amikor a *fehér* lap alján megpillantottam. Így aztán olyan meghitt, családi légkörben zajlott le a szilveszter, amit apám ellenpontozgatott itt-ott, amikor a magyar éjféli után húsz perccel anyám után érdeklődött a konyhában, hogy: „mi az isten f...t kell annyit mosogatni szilveszter éjszakáján, amikor holnap is megkapod?!” Durrant a pezsgő és visszhangzott a durranása, nem az agyonzsúfolt szobában, hanem az én frissen meszelt és bebútorozatlan lelkivilágomban, amely (mondom: azt hittem) soha többé nem tehető lakhatóvá. Évekkel később (amikor a Nyuszi terpeszkedett benne) döbbsentem rá, hogy tulajdonképpen ezek a kopár, szűz falak a legalkalmasabbak arra, hogy magukba fogadják lihegve az élet ritkán és csak kevesek által észlelhető harmóniáját, hogy majd megsokszorozva lövelljék vissza s ragadják a mélybe csodálatos fúgáikkal az arra érdemesülteket. Az akkordok mélysége fölmérhetetlen.

- Majd te is megtanulsz úszni - vigasztalt dideregve a Nyuszi, s én eltűnődve csókoltam meg nedves orrát, majd huszonnyolc nyár melegével szárítgatni kezdtem a testét, amelyről gyöngyözve pörögtek alá a hangjegyek, és gyűltek sötét, diszharmonikus tócsává a lábunk előtt.

Az a másik, a fehér levél szerzője - mondják - a halála után férjhez ment és szült egy transzcendens csecsemőt, mely arról ismerhető fel, hogy pont úgy rí, mint a másik.

* Vér vízzé nem válik.

Jómagam, a hajdani gátlásos suhanc, a mindig borzas fejú könyvmoly, már rég halott vagyok. Én legalábbis évek óta nem találkoztam magammal, utoljára akkor, amikor Vince sikeres felvételem örömhírét közölte telefonon. Akkor éjszaka nyomom vesztett.

Nem sírtam, nem hisztiztem.

Tudtam: így van ez jól.

Csak néha kételkedem ebben, és olyankor üldözőbe vesz, majd elfog a nyugtalanság. A mégisek primitív törzse pedig válogatott kínzásoknak vet alá.

Jaj, igen. Egyszer nemrég még megpillantottam magam: a fűvészkertben ültem egy padon, és elmélyülten csókolóztam egy lánnyal. A csókok mélysége fölmérhetetlen. Mire fölbukkantam, már nem voltam sehol...

Utólag visszagondolva a történetekre, talán mégsem ilyen hirtelen ment végbe a dolog. Azt hiszem, sokkal inkább az történt, hogy előbb megfakultam, majd kikoptam az életemből.

Tragikus lassúsággal.

Gyertyaláng, tömjén, krizantém nincs.

Ez egy másik november másodika.

Ez egy másik gyertyaláng.

Ez egy másik tömjén.

Másik krizantém.

És egy másik nincs.

